
OBSAH

Seznam zkratké	13
Předmluva	15
Úvod ke druhému vydání	17
Úvod ke třetímu vydání	18
Úvod ke čtvrtému vydání	19
Úvod k pátému vydání	20
A ZÁKLADNÍ POJMY MEZINÁRODNÍHO PRÁVA VEŘEJNÉHO, SOUKROMÉHO, OBCHODNÍHO	
I Definice a název mezinárodního práva veřejného, soukromého, obchodního	23
1 Mezinárodní právo veřejné	23
1.1 Zvláštnosti mezinárodního práva veřejného od práva vnitrostátního	25
1.2 Název mezinárodního práva veřejného	27
2 Mezinárodní právo soukromé	28
2.1 Mezinárodní právo veřejné a soukromé	30
3 Mezinárodní právo obchodní	32
3.1 Právo mezinárodního obchodu a mezinárodní ekonomické právo	34
II Vztah mezinárodního práva (veřejného) k právu vnitrostátnímu	37
1 Teoretické přístupy k řešení vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva	37
2 Řešení vztahu mezinárodního práva k právu vnitrostátnímu v praxi států	39
2.1 Řešení z hlediska práva mezinárodního	39
2.2 Řešení z hlediska práva vnitrostátního	40
2.2.1 Normy mezinárodního práva veřejného, které nemají vliv na právní postavení jednotlivců	40
2.2.2 Normy mezinárodního práva veřejného, které mají upravit právní poměry jednotlivců	41
2.2.2.1 Vztah mezinárodního a vnitrostátního práva v Ústavě ČR	42
2.2.2.2 Ústava ČR a Evropská unie	43

3 Mezinárodní smlouvy v oblasti mezinárodního práva soukromého a obchodního	45
4 Smlouvy samovykonatelné	45
5 Smlouvy nesamovykonatelné	48
B MEZINÁRODNÍ PRÁVO VEŘEJNÉ	
I Prameny a druhy pravidel mezinárodního práva veřejného	53
1 Materiální prameny	54
1.1 Mezinárodní vztahy a mezinárodní politika	55
1.1.1 Vztah mezinárodního práva k politice	55
1.2 Mezinárodní morálka	56
2 Formální prameny	57
2.1 Mezinárodní smlouvy	58
2.2 Mezinárodní smluvní právo	62
2.2.1 Procedura sjednávání mezinárodní smlouvy a její vznik	62
2.2.2 Náležitosti vzniku platné mezinárodní smlouvy	64
2.2.3 Výhrady ke smlouvám	67
2.2.4 Výklad mezinárodních smluv	68
2.2.5 Účinky smlouvy na třetí státy	71
2.2.6 Ukončení platnosti (zániku) smlouvy	71
2.2.7 Řízení o neplatnosti smlouvy, jejím skončení, odstoupení některé strany nebo přerušení provádění	74
2.3 Mezinárodní právní obyčej	74
2.3.1 Mezinárodní zdvořilost	77
3 Pomocné a doplňující prameny mezinárodního práva	78
3.1 Obecné zásady právní	78
3.2 Soudní rozhodnutí	78
3.3 Názory nauky	79
3.4 Ekvita (spravedlnost)	79
3.5 Jednostranné akty států	79
3.6 Akty mezinárodních organizací	80
4 Kodifikace mezinárodního práva veřejného a vztah mezinárodní smlouvy a obyčej	82
4.1 Kodifikace mezinárodního práva	82
4.2 Vztah mezinárodní smlouvy a obyčej	84
5 Druhy pravidel mezinárodního práva	86
5.1 Obecná a partikulární pravidla	86
5.2 Dispozitivní a kogentní pravidla	87

5.3	Hard law a soft law (tvrdé a měkké právo)	89
5.4	Zásady a konkrétní normy	90
5.5	Hmotněprávní a procesní pravidla	92

II. Subjekty mezinárodního práva veřejného 93

1 Vymezení pojmu subjekty mezinárodního práva 93

1.1	Svrchované státy	95
1.1.1	Uznání státu a vlády	97
1.1.1.1	Nezávislost Kosova, problematika tzv. de facto režimů, Krym (exkurs)	100
1.1.2	Státy, státní suverenita (svrchovanost)	108
1.1.3	Třídění států	110
1.1.4	Zánik státu a jeho právní důsledky (sukcese)	114
1.1.4.1	Sukcese ve vztahu k mezinárodním smlouvám	115
1.1.4.2	Sukcese ve vztahu ke státnímu majetku	117
1.1.4.3	Sukcese ve vztahu ke státnímu dluhu	118
1.1.5	Postavení národů a povstalců jako subjektů (exkurs)	118
1.2	Mezinárodní organizace vládní povahy	120
1.2.1	Cíle, funkce, kompetence mezinárodních organizací	121
1.2.2	Třídění mezinárodních organizací	122
1.2.3	Orgány mezinárodních organizací	124
1.2.3.1	Orgány OSN	125
1.2.3.2	Orgány Evropské unie	125
1.2.4	Povaha usnesení mezinárodních organizací	128
1.3	Zvláštní politické jednotky	129
1.4	Jednotlivec	129
1.4.1	Subjektivita v oblasti mezinárodní ochrany lidských práv	130
1.4.1.1	Řízení před Evropským soudem pro lidská práva	131
1.4.2	Postavení jednotlivce v otázkách mezinárodní ochrany investic	134
1.4.3	Trestní odpovědnost jednotlivce	134

III. Obyvatelstvo a jednotlivci 139

1 Státní občané (příslušníci) státu 140

1.1	Nabývání státního občanství	140
1.2	Pozbývání státního občanství	142
1.3	Dvojití občanství	143
1.4	Příslušnost právnických osob	143
1.5	Občanství Evropské unie	144

2 Cizinci	145
2.1 Připuštění cizinců na území státu.....	146
2.2 Práva a povinnosti cizinců.....	147
2.3 Odchod cizince ze státu pobytu.....	149
2.4 Právo diplomatické ochrany státních příslušníků.....	150
3 Osoby bez státní příslušnosti (bezdomovci)	150
4 Uprchlíci	151
5 Osoby požívající územní (politický) azyl.....	153
6 Mezinárodněprávní ochrana základních lidských práv	154
6.1 Evropská ochrana lidských práv a úloha Rady Evropy	158
6.1.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	160
6.1.2 Evropská sociální charta.....	162
IV Státní území, mezinárodní prostory a mezinárodněprávní ochrana životního prostředí.....	165
1 Státní území.....	165
1.1 Územní suverenita, územní výsost, územní jurisdikce.....	166
1.2 Nabývání státního území, státní hranice.....	167
1.2.1 Nabývání státního území.....	167
1.2.2 Státní hranice	168
2 Mezinárodní prostory.....	169
2.1 Volné moře a mořské dno za hranicemi národní jurisdikce států (Oblast)	169
2.2 Kosmický prostor a nebeská tělesa	172
2.3 Antarktida	173
2.4 Arktida	174
3 Mezinárodněprávní ochrana životního prostředí	176
3.1 Smlouvy v oblasti mezinárodněprávní ochrany životního prostředí	178
V. Státní orgány pro mezinárodní styky	182
1 Vnitřní orgány pro mezinárodní styky.....	183
2 Zahraniční orgány státu pro mezinárodní styky.....	185
2.1 Diplomatické mise	185
2.2 Zvláštní mise.....	189
2.3 Vojenská jednotka, loď a letadlo.....	190
2.4 Konzulární úřad.....	190

VI. Pokojné řešení mezinárodních sporů	193
1 Diplomatická jednání	194
1.1 Přímá jednání	194
1.2 Dobré služby a zprostředkování	194
1.3 Vyšetřovací a smírčí komise	195
2 Mezinárodní soudnictví v širším smyslu	196
2.1 Mezinárodní rozhodčí řízení (arbitráž)	197
2.2 Mezinárodní soudní řízení	199
VII. Mezinárodněprávní odpovědnost a donucení	204
1 Odpovědnost státu za mezinárodně protiprávní chování	204
1.1 Prvky mezinárodně protiprávního chování	205
1.2 Obsah mezinárodní odpovědnosti státu	207
1.3 Okolnosti vylučující protiprávnost	209
2 Přímé donucení v mezinárodním právu	210
2.1 Formy donucení	211
2.1.1 Upozornění, varování	211
2.1.2 Retorse	212
2.1.3 Protiopatření (represálie)	212
2.1.4 Sebeobrana	214
2.1.5 Akce Rady bezpečnosti OSN	215
2.1.5.1 Operace pro udržení míru	218
VIII. Právo mezinárodní bezpečnosti	221
C MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ	
I. Předmět mezinárodního práva soukromého	229
II. Druhy norem mezinárodního práva soukromého	231
III. Prameny mezinárodního práva soukromého	234
1 Prameny českého mezinárodního práva soukromého	234
1.1 Vnitrostátní právní předpisy	234
1.2 Mezinárodní smlouvy	237
1.3 Prameny evropského mezinárodního práva soukromého	238
1.3.1 Stručný vývoj mezinárodního práva soukromého v rámci EU	238

1.3.2 Přesunutí soukromoprávních otázek ze třetího pilíře do prvního (jejich komunitarizace)	240
2 Aplikace různých pramenů a norem v mezinárodním právu soukromém	244
2.1 Vztah mezinárodních smluv v oblasti mezinárodního práva soukromého k vnitrostátnímu právu	244
2.2 Vztah dvou nebo více mezinárodních smluv	245
2.3 Vztah přímé a kolizní metody úpravy	247
IV. Kolizní normy	248
1 Funkce a struktura kolizní normy	248
1.1 Části kolizní normy	249
1.1.1 Volba práva	251
2 Zpětný a další odkaz, kvalifikační problém a předběžné otázky	253
3 Výhrada veřejného pořádku a nutně použitelná ustanovení právních předpisů	256
V. Přímé normy	259
1 Pojem a funkce přímých norem	259
2 Znaky přímých norem	259
3 Odlišení přímých norem od jiných druhů norem	259
4 Prameny přímých norem	260
VI. Vybrané oblasti kolizní úpravy	262
1 Subjekty soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem	262
1.1 Fyzické osoby	262
1.2 Právnícké osoby	264
1.2.1 Určování příslušnosti právnícké osoby a jejího osobního statutu v českém právu	267
1.3 Státy	269
2 Kolizní úprava věcných práv	271
3 Kolizní úprava závazkového práva	275
3.1 Římská úmluva o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy a nařízení Řím I	276
3.2 Kolizní úprava závazkového práva v zákoně č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém	282

3.3	Vztah zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém k Římské úmluvě a k nařízení Řím I	284
3.4	Kolizní úprava náhrady škod v nařízení Řím II a v zákoně č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém	288
4	Kolizní úprava pracovního práva	290
4.1	Kolizní úprava pracovního práva ve vnitrostátním právu	292
5	Kolizní úprava dědického práva	294
5.1	Kolizní úprava podle nařízení EU o dědickém právu	297
6	Kolizní úprava rodinného práva	299
6.1	Nařízení Řím III o rozvodu a rozluce	302
6.2	Kolizní normy týkající se poměrů mezi rodiči a dětmi	304
VII.	Mezinárodní právo procesní	307
1	Pravomoc a příslušnost justičních orgánů	308
2	Postavení cizinců v řízení, důkazní moc cizozemských veřejných listin, vzájemností, zjišťování obsahu cizího práva	310
2.1	Postavení cizinců v řízení	310
2.2	Důkazní moc cizozemských veřejných listin, vzájemnost, zjišťování obsahu cizího práva	312
3	Mezinárodní právní pomoc	313
3.1	Osvědčení o cizím právu a vyšší ověření listin (superlegalizace)	317
4	Uznání a výkon cizích rozhodnutí	319
4.1	Uznání a výkon cizích rozhodnutí na základě mezinárodní smlouvy	320
4.2	Uznání a výkon cizích rozhodnutí podle vnitrostátního práva	323
4.2.1	Uznání a výkon cizích rozhodnutí podle předpisů EU nebo mezinárodní smlouvy	328
5	Evropské mezinárodní právo procesní	328
5.1	Soudní (pravomoc) příslušnost k projednávání sporů a uznávání a výkon cizích rozsudků ve věcech občanských a obchodních	329
5.1.1	Soudní příslušnost projednávat spory	330
5.1.2	Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v jiných členských státech EU	334
5.1.2.1	Uznání a výkon podle nařízení č. 1215/2012	335
5.2	Nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovací povinnosti	342
5.3	Soudní příslušnost a uznání a výkon soudních rozhodnutí ve věcech rodinných	345
5.4	Doručování dokumentů a dokazování mezi členskými státy EU	347
5.4.1	Doručování dokumentů mezi členskými státy EU	347
5.4.2	Dokazování prováděné v jiném členském státě	350

5.5	Evropský platební rozkaz.....	352
5.6	Nařízení, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.....	353
5.7	Úpadkové řízení	355
5.8	Právní pomoc v přeshraničních sporech	358

D PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU

I. Předmět, prameny a prostředky úpravy práva mezinárodního obchodu	363
1 Předmět práva mezinárodního obchodu	363
2 Prameny práva mezinárodního obchodu	364
2.1 Prameny soukromoprávní povahy.....	364
2.1.1 Unifikované přímé normy	364
2.1.2 Řešení v rámci metody kolizní	365
2.2 Normy upravující řešení sporů v mezinárodním obchodním styku	366
2.3 Jiné normy omezující smluvní svobodu stran.....	367
2.3.1 Mezinárodní smlouvy	367
2.3.2 Vnitrostátní předpisy.....	368
3 Nestátní prostředky používané k regulaci mezinárodního obchodního styku	368
3.1 Mezinárodní obchodní zvyklosti	369
3.2 Vykládací pravidla	370
3.3 Formulářové smlouvy.....	371
3.4 Lex mercatoria.....	371
3.5 Zásady mezinárodních obchodních smluv UNIDROIT, UNCITRAL.....	372
3.6 Přehled některých významných nestátních prostředků úpravy.....	373
II. Úloha mezinárodních organizací při regulaci mezinárodního obchodu	375
1 Úloha OSN v oblasti mezinárodních ekonomických a hospodářských vztahů	375
2 Světová obchodní organizace	377
2.1 Funkce WTO	378
2.2 Struktura WTO.....	379
2.3 Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT).....	380
2.4 Všeobecná dohoda o obchodu službami (GATS)	387
2.5 Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS)	388
2.6 Ujednání o pravidlech a řízení při řešení sporů (DSU).....	389
3 Další mezinárodní organizace v oblasti mezinárodního obchodu a financí	393

3.1	Mezinárodní měnový fond	393
3.2	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	394
4	Evropská unie	396
4.1	Vnitřní trh EU	397
4.2	Společná obchodní politika	398
4.2.1	Evropská unie a Světová obchodní organizace (WTO)	399
4.3	Soukromé právo a vnitřní trh EU	400
III.	Zásahy států do mezinárodních obchodních styků	402
1	Úprava v mezinárodních smlouvách	402
1.1	Smlouvy o integračních uskupeních	403
1.2	Další mezinárodní smlouvy regulující mezinárodní obchod	404
2	Úprava ve vnitrostátních předpisech	406
IV.	Soukromoprávní aspekty práva mezinárodního obchodu	412
1	Zajištění závazků v mezinárodním obchodním styku	412
1.1	Prameny úpravy zajišťovacích prostředků	412
1.2	Věcně právní instituty zajištění závazků	413
1.3	Závazkově právní instituty zajištění závazků	414
1.4	Finanční prostředky zajištění závazků	417
1.4.1	Pojištění a financování vývozních úvěrů	418
2	Placení v mezinárodním obchodním styku	420
2.1	Placení ve vztazích mezi státy	420
2.2	Placení ve vztazích mezi subjekty mezinárodního obchodního styku	420
2.3	Měna, ve které je platba prováděna	423
3	Kupní smlouva v mezinárodním obchodním styku	424
3.1	Úprava kupní smlouvy v mezinárodním obchodním styku podle Vídeňské úmluvy	426
3.1.1	Odlíšnosti Vídeňské úmluvy od české úpravy	427
3.1.2	Náležitosti kupní smlouvy	427
3.1.3	Uzavírání kupní smlouvy	428
3.1.4	Práva a povinnosti prodávajícího a kupujícího	430
3.1.5	Promlčení při mezinárodní koupí zboží	431
4	Obchodní zastoupení a smlouva o výhradním prodeji	433
4.1	Obchodní zastoupení	433
4.2	Smlouva o výhradním prodeji	438
5	Smlouvy o mezinárodní přepravě	439
5.1	Právní úprava přepravní smlouvy v mezinárodním obchodním styku	439

5.2 Význam mezinárodně unifikovaných úprav.....	442
5.2.1 Mezinárodní silniční přeprava	442
5.2.2 Mezinárodní železniční přeprava	443
5.2.3 Mezinárodní letecká přeprava	445
5.2.4 Mezinárodní námořní přeprava.....	447
V. Řešení sporů v mezinárodním obchodním styku	449
1 Řešení sporů před soudy	449
2 Rozhodčí řízení v mezinárodním obchodním styku	453
2.1 Prameny právní úpravy	457
2.2 Rozhodčí řízení podle české právní úpravy	458
2.3 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů	464
2.3.1 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podle zákona	464
2.3.2 Uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů podle mezinárodních smluv	466
2.4 Rozhodčí řízení při rozhodování sporů z investic	467
Summary	473
Literatura	475
O autorovi	482
Věcný rejstřík	483

